

De bijenstand

L.M. Opsteeg

Wanneer we de imkersencyclopedie erop naslaan wordt onder een bijenstand het volgende verstaan: een groepering van bijenvolken in de open lucht, onder een afdak of in een gesloten gebouw of onderkomen. De ligging, opstelling en inrichting van de bijenstand is evenals vele andere factoren mede van invloed op het uiteindelijk resultaat, de honingopbrengst. Wanneer je er de verschillende bijenboeken op naslaat kun je daar wel wat tips uithalen, de concrete technische adviezen hoe je de zaak moet aanpakken ontbreken echter. Schotman is de enige, die ruim aandacht aan dit onderwerp besteedt.

278

Algemene richtlijnen

Alvorens over te gaan tot de behandeling van de verschillende mogelijkheden om bijenvolken te plaatsen, een aantal algemene richtlijnen waarmee rekening moet worden gehouden.

Spreading

Te grote concentratie van bijenvolken moet worden voorkomen. Het aantal moet afgestemd zijn op de drachtmogelijkheden binnen een straal van 3 km (drachtplantenkalender maken).

Bij een te groot aantal volken zal reizen de enige mogelijkheid zijn om honing te winnen. Sommige imkers hebben meerdere vaste standen.

Wijze van opstelling

Het kiezen van de juiste opstelling van de volken is eveneens van groot belang. Wanneer te veel volken op één lange rij staan of zelfs twee hoog, werkt dat vervliegen van jonge koninginnen en werkbijen in de hand. Dit kan soms ernstige vormen aannemen.

Windrichting

Ondanks de discussie over dit onderwerp gaat de voorkeur uit naar een opstelling waarbij de vliegopeningen naar het zuidoosten zijn gericht. Regen vanuit het westen maakt de kasten vochtig. De noorden- en de oostenwind zijn te koud en de zuidkant 's zomers te warm. Door natuurlijk of kunstmatig wind- en schaduwmateriaal aan te brengen kan een en ander worden beïnvloed.

Verstoring voorkomen

Vooral tijdens de winterrust is verstoring van bijenvolken zeer schadelijk. Factoren die dit kunnen veroorza-

ken zijn o.a. werkplaatsen, veestallen, wegen, spoorlijnen, loslopende dieren en natuurlijk de imker zelf. Op bevroren grond verplaatsen trillingen zich veel sterker voort.

Richtlijnen van de overheid

In 1986 is in een algemene politieverordening vastgelegd aan welke voorwaarden het plaatsen van bijenvolken moet voldoen. In deze A.P.V., die door de meeste gemeenten wordt gehanteerd staat het volgende.

1. Het is verboden bijen te houden:
 - a. binnen een afstand van 30 m van woningen of andere gebouwen, waar overdag mensen verblijven.
 - b. binnen een afstand van 30 m van de weg.
2. Het onder a gestelde geldt niet indien op een afstand van hoogstens 6 m vanaf de volken een schutting is aangebracht van 2 m hoog of zoveel hoger als noodzakelijk, om het laag uit- en invliegen te voorkomen.
3. Het onder b gestelde verbod geldt niet in gevallen waarin het provinciaal wegenreglement van toepassing is.
4. B en W kunnen van het onder a gestelde verbod ontheffing verlenen.

Omdat er gemeenten zijn met een eigen A.P.V. is het wenselijk altijd even te informeren. Ondanks alle richtlijnen die de overheid stelt moet ten alle tijde worden voorkomen dat andere mensen overlast van onze bijen ondervinden. Een goede bedrijfsmethode, selectie op zachtaardigheid, overleg en een potje honing doen wonderen.

Werkhoogte/-ruimte

Een werkhoogte waarbij de kasten 40 cm van de grond staan spaart uw rug en voorkomt dat van onderen vocht optrekt. Zet de kasten in de breedterichting waterpas en laat ze ± 2 cm naar voren hellen i.v.m. vochtafvoer en een goede ventilatie. Voldoende ruimte achter de kasten is nodig om goed te kunnen werken. Een verhard pad van minimaal 60 cm is nodig. Door ieder volk op een afzonderlijke onderzetter te plaatsen hebben we bij controles minder last van verstoring van de buurvouken. Verplaatsen is ook gemakkelijker dan wanneer meerdere volken op dezelfde balken staan. Zorg voor voldoende stevigheid en ondersteuning.

Bereikbaarheid

Voor bij reisactiviteiten moet het niet nodig zijn om halsbrekende toeren uit te halen om de kasten te verplaatsen. Een steenkruiwagen, steekwagentje, vierwielig wagentje of draagapparaat kan hierbij zeer goede diensten bewijzen. Een verhard pad van minstens 60 cm met niet al te veel bochten en obstakels is wenselijk. Voldoende verlichting wanneer in het donker wordt gereisd voorkomt valpartijen met alle gevolgen van dien.

Hygiëne

Om ziekten en ongedierte zoveel mogelijk te voorkomen moet veel aandacht aan hygiëne in en om de bijenstand worden besteed. Het goed opbergen van ongebruikte ramen en materialen voorkomt veel narigheid. Een verharding ook voor de stand is goed zuiver te houden en bij abnormale bijensterfte is dit direct duidelijk zichtbaar.

Bepanting

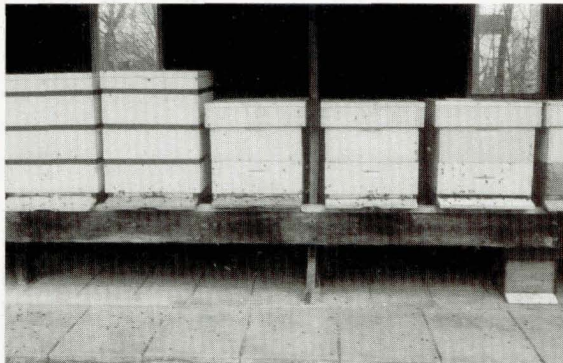
Dat drachtplanten rond een bijenstand niet vergeten mogen worden is een duidelijke zaak. Bij voorgaande punten is al naar voren gekomen dat de bepanting een combinatie moet zijn van drachtplanten, windkering en schaduwgever.

Aanwezigheid van water

Voor de verzorging van het broed en de koeling van de kast heeft een bijenvolk veel water nodig. Vooral in het vroege voorjaar vliegen de bijen nog niet zo ver. Een bijenkroeg kan de overbrenging van o.a. nosema-sporen bevorderen.

Indeling

De benaming bijenstand is zoals de definitie al aangeeft zeer algemeen. Voor de duidelijkheid de volgende indeling.

Een moderne stal met Spaar- en Simplexkasten

Bijenstand in de openlucht

Voordelen:

- Veel licht.
- Goedkoop.
- Voldoende werkruimte bij de kasten.
- Kasten zijn in alle richtingen te verplaatsen.
- Betere spreiding van de volken mogelijk, waardoor minder vervliegen.
- Geen bouwvergunning nodig.
- Beperkte ruimte nodig.

Nadelen:

- Last van rondvliegende bijen en daardoor ook meer kans op roverij.
- Benodigde materialen niet bij de hand.
- Kasten hebben meer te lijden.
- De kasten blijven vochtig.

Door de kasten in het najaar van boven en eventueel aan de zijkanten en de onderkant af te dekken met dakleer, golfplaten, plastic of ander materiaal worden de twee laatstgenoemde nadelen ondervangen. Alle onderdelen moeten goed bevestigd worden.

Overdekte bijenstand (bijenhal of bijenstal)

Voordelen:

- Bijen vliegen naar het licht, dus uit de hal.
- Kasten lijden minder.
- Kasten blijven droger (ook van binnen).

Nadelen:

- Vaak slechte lichtinval.
- Duurder in aanschaf.
- Werkruimte beperkter (afhankelijk van grootte).
- Dikwijls te veel volken bij elkaar en te starre opstelling (1 of 2 lagen).
- Bouwvergunning nodig.
- Soms opbergplaats van van-alles-en-nog-wat.

Een gezellige ouderwetse stal in de expositieruimte van het Bijenhuis. Foto's M.L. Boerjan